

1 Tímóti

Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Tímótine anowawé Asiu iní míowana wenabowe nahnso aní míowe. Poraga Tímóti áwáhnorúwana wega Porane ehweh tábúsoqme sehgiuwe. Mah pahsípéq Poraga Tímótinsabé mahrarue teawena, Péhe éhwéh irare keyábéwé, Manikánsabe iwíáh iwíáh ate sansánsábéwé, Sísá tagariáh kéréq wahnahno keyábéwé, Sísá tagariáh ké síwáhnoréna kaweq sansá sehgieyabewé, orenínsó kéweinínsó séhréh ariteyabewé, tauntahunue arambéhriéyabewé, móneyabé kawerue iwíáhéyabewé, áwáhnorúwe. Poraga mah ehwéhnikákáq mó ehwéhnikákáq mah pahsípéq sehiranúwe.

Poraga Tímóti ebeq awu pahsísé.

1 ¹Tímótio, iné Porane páhsi sáhnsahwe tagáhno. Sísá Karáhéreq Maniká ite kaweraitéh ánínseqka, Sísá éhweh kosíwáhnorúno aintera eqmaq núwátóye. Mókake Sísá Karáhéba kaweq matábúrápéq oga mía míaohe iwíáhúne. ²Ínéga Sísá éhweh áwáhnorurautaq ahtebarona puah are nénahni úkurone. Maniká Iteriboreq Sísá Karáhé itene Wahnahnseqka are séhréh atera sirutaboiraatera arene aru ukiq atagéhe.

Péhe éhwéhnsábé ahqáho ataneheqmúne i ehwéhne.

³Íné Másérónía marákórápéq pokinaurautaq arensabé, Épésá suwahpeq míahno éna amahnága moq mitaq míahno teawúge. Táhmaro areba míáh kégá péhe éhwéh síwáhnorowe. Arega mi keyábé, Itene péhe éhwéh mó síwáhnoriyehboq túbáh agoro terio. ⁴Áwahe ehwehnikákáq sigaqnaréh síwíqmari iwíáho ehwéhnikákáq síwáhnorowara íráh kégá ehwehowe. Mina tahnsa éhwéhnikáwé peh múguwahgu iwíáh aritahnara Manikáne sansá íre ahtebahrahowe. Minayabe, Túbáh agoro terio. Sísansabé aiq pútare atéhranka ahtebahrahowe.

⁵Kawerue síwáhnorinaraq íréhra kégá ahabábq íre miraia sirupipeq mó keyábé sirutaboiraaritagéhe. Sirupipeqté áhbábq sánsánsábé íre sirutaboiraera peh kaweqtaq míéhransabe sirupipeq pehwehrue míagehe. Sísansabé aiq pútare atéhra puara mó keyábé sirutaboiraaritagéhe.

⁶Táhmáro kegá mi kawéq sánsá sinehepeq suera peh seyene iwíáhéra peh abehq éhwéhmárinowe. ⁷Sega Manikánka sehgióro ú ehweh síwáhnoréyabe suwahbówe. Ite aiq ahteboéne iwíáhéra síwáhnoro ehwéh sirupipeq íre irasa pehipi irare irareowe.

⁸Ite tagarionawe Mósísiga sehgióro ú ehwehniká wehukene ahbabáq sansa sokigiorahi ehwéhne. Mi ehwéhniká ahbabáq sansa sokigi inkeheéna Manikánka mi ehwéh omaq atowe. Mi ehwéhniká miráinaraq aiq kaweq ehwéhne atone.

⁹Mósísiga sehgióro ú ehwehmi íre peh morá kaweq keyábé sehgióro irarúwe. Írakaumo. Wene ehweh anterúáh kéwé, píribahri kewé, Manikánsabe suwahrieh kewé, ahbabáq kewe Manikáne sansánsábé suwahriehre éra peh mah marákóipéqté sánsá sehgió kéwé sinoibo subiq súáh kéwé mó ke subiq súáh kéwé moke mina tahnsa keyábéwé mi ehwéh irarúwe.

¹⁰Mó kené ahre weh abariira kewé wehukéniká mó áwáhu wehukéní ahkaragára sansá mirao kewé mó kené animári aebóo kewé péhe éhwéh irare kewé mó keyábé péhepehe aritewé moke mó íre kaweq sansá mirao keyábé Mósísiga sehgióro ú ehweh teriuwe. Moke mina tahnsa ahbabáq kegá aiq pútaq ehwéh anterúáhwe.

¹¹Aiq pútaq ehwéhmi íre mó ehwéhne. Írakaumo. Peh morá Manikánka korerio tenítái ehwéhne. Ínéga wene kaweq ehwéhmi teríú ání múge. Mi ehwéhniká, Maniká págege anínéna anotah tehrehrebeq mía míai aníne teíre. Minayabe iwíáhéna wensabé iwíáh iwíáh atóge.

Manikánka wensabé arutaboírúnsabe Poraga kaweróne ato ehwéhne.

¹²Itene Wahnah Sísa Karáhéga wene arambehri mirainkeheéna eqmaq núwátáire. Ínéga kawerue arambehrinawire iwíáhéna págege aintaráire. Minayabe kaweróne atóge. ¹³Íné Sísa íre tagariarautaq íné wene naruo aní míarauga. Wene naruo aní ména wensabé áwioqnéna éhruru ataráuge. Wensabé íre aiq pútare atena peh múguwahgu aní ména mi ahbábáruaugana wega ínénsabe arutaboíraintena insahwé aintaráire. ¹⁴Itene Wahnah Sísa Karáhéga iwíáh aintena íné anotah sehréh aintarái puana wensabé aiq pútare atena nirutaboírurauga.

¹⁵Ahbabáqka ite saiqnariaraitaq Sísa Karáhéga ite meirena kaweraitanieéna mah marákóipéq tumíowe. Tumío ehwéhmi anotah kawéq éhwéh púaq ómiga aiq ahtebahrahúne. Ahtebeq aiq pútaq ehwéhne irarúne. Áhnte ahbabáq ké míáhwana ínéga ahbabáq aní míaraugana néne ahbabáqka moke mó kené ahbabáq kiotaikuraire. ¹⁶Kiotaikurairara mah kehiná kéhínánká, Sísa ahriahri uwaresa ání míéhre tagageheéna wega ínénsabe arutaboíréna kaweraintaráire. Kaweraintaráirara wehukega íné tagéra iwíáhéra, Ite moq kaweraitahráhire éra aiq pútare atéhransabé oga mérapeq awaq miagéhe.

¹⁷Manikámé we mía máiai Wahnáh míre. We íre pukorahi aníne. Wehukene siuranka Maniká íre tagahrahowe. Webataq Manikáne. Ahriahri we anotah Wahnáh míéhre éq wenáwiq pankereq wensabé iwíáh iwíáh atone. Aiq mire.

Ahbabáq sansansábé ahqáho ate peh kaweq sansá sehgio i ehwéhne.

¹⁸Tímótio, are nénahni úkurone. Manikáne ehweh iraruro kegá are éhweh irarurowe. Minayabe sehgie sansa teawiníe. Sega iraruro ehwéh ahrraq matawé ahbabáq sansansánsábé anotahtaq ahqáho ate Manikáne arambehri tauntahunue sehgio. ¹⁹Manikáne sansá ambubu atawé kaweqtaq míéhnaqmé arene aru ukiqme míaniewóne.

Táhmáro kegá ahbabárera siru págegeuronsabé anetaníbo iwíáhéra Sísane sánsá sinehepeq sutowe. Sinehepeq sutonsabé abehq úkurowe. ²⁰Mina tahnsanuya aníté sensíwíq Íménéúsireq Árékásántareq míéhye. Sega Manikánsabe éhruruuyansabé owainawanka anotahtaq kamah arinara siahtebageheéna owainawapa miáhtao arítóge.

Ómi keyábé púrerarítáho i ehwéhne.

2 ¹Téhwe sehgie ehwéh teawiníe. Ómi keyábé mahraoro terio. Manikánsabe kaweróne ue iwíáh iwíáh ateq mah kehiná kéhínánsábé iwíáhue púrerarítáho. Manikánka séhréh aritankéhboq púrerarítáho terio. ²Ite pehwehrue méq tabasíwe méq kaweqtaq míanehboq wahnah kereq anotah anímárinseqsabé púrerarítáho terio. ³Minawé kaweq sansáne. Manikámé ite kaweraitéh áni púana mi sansá miraúna keyábé awahbehre.

⁴Wega moke mah kehiná kéhínáncá aiq pútaq ehwéh ahtebéyabe awahbehre. Ahtebhrataq wega kaweraitahráhire. ⁵Manikámé peh morá aníne. Wehukega Maniká tagariageheéna mibeq mahbeq arítéh anímé peh morá Sísá Karáhé míéhre. ⁶Ómi ite insahwé aitanieéna awehraq tanáhráq itene ahbabáqsabe pukúwe. Pukúnsabe Manikánka ite sokigiéna, Moke mah kehiná kéhíná kaweraiteyabe nuwahbehre uraire.

⁷Mi ehwéh síwáhnorinkeheéna Manikánka eqmaq núwátáire. Íné íre péhenia peh aiq pútariahnsanuge. Nahnsó kegá aiq pútaq ehwéh irera Manikáne sansá ahtebageheéna koreri terinúno éna eqmaq núwátáire.

⁸Íné nuwahbeh sansá teawiníe. Arega ómi kehiná suwahpepte wéhyábé síwáhnoré mahraré, Weho, ibiahnsanome ehwehome pehragég peh kaweqtaq méq iyahnkara pankeqme púreroro ue síwáhnorúno.

Ahreronsábé kaweqtaq miáhro arito i ehwéhne.

⁹Mó ahréró síwáhnoro ahréróno, tabasíwe méq kawerue inerinerue miáhro. Áhnte awahriq naneq pehragég peh ábéráhnna korósí sukiwe miáhro. Pásésuqme áhnte moné tahnsa korósíwé awahriq

naneqmarínsábé íre iwíáh iwíáhoró. ¹⁰Íre iwíáhéq peh Manikáne ehweh sehgieq mó naneq mó naneq kaweq arámbéhríoro. Íre korósi peh itega kaweq arámbéhríome itene awahriq naneq tahnsa kéhre. Íné Manikáne sansá tagaríóge irari inínká miraínaraq aiq kawerinae.

¹¹Momiwíorabeq ahrrerónká íre ehwehnia peh ehiya méra Manikáne ehweh kawerue irera ahtebagehe. ¹²Momiwíorabeq ahre inínká weh wahnahnue síwáhnorineho. Írakaumo. Síwáhnorinehboq peh ehiyamé ehweh irankéhe.

¹³Ahrrerono, írátíáhro. Téhwe Manikánka Éhráma mirarena anehe wene ahre Íwi mirarowe. ¹⁴Éhrámaga owainawane péhe éhwéh íre aiq pútare atowe. Írakaumo. Peh wene ahrega owainawane péhe éhwéh irena Manikáne ehweh anteruowe.

¹⁵Ahre inínká Sísane sánsá ambubu atawéna mó keyábé arutaboirena kaweqtaq ména tabasíwe míahnaraqmé aiq kaweq sansáne. Mina tahnsa inínsónká ani maqmaréhrataq Manikánka kaweriritankéhe.

Peh kaweqtaq miáh kégá Sísá tagaríáh kéráq wahnahnoraho ehwéhne.

3 ¹Sísá tagaríáh kéráq wahnahnéyabe awahbeh anímé anotah kawéq árámbéhrí miraéyabe awahbehre. Minawé aiq pútaq ehwéhne. ²Sísá tagaríáh kéráq wahnahné arambehri miraéyabe awahbeh anímé peh kaweqtaq mía míai anínká wahnahnorahire. Peh morá áhré matiéh anímé, tabasíwe míéh anímé, uwaresa anímé, tábúsoqme iwíáhi anímé, nahnso mehwehue kiraboi anímé, Maniká awahbeh sansá kawerue síwáhnororahi anímé, peh mina tahnsa ánínká Sísá tagaríáh kéráq wahnahnorahire.

³Mi arámbéhrí íre wahnahnorahi anínsábé teawiníe. Píah néna múguwahgu aruqaruri anímé, móneyabé arutaboiri anímé, tobek aruqaruri anímé, ehweh aruqaruri anímé íre wahnahnorahire. Peh uwaresa anímé wahnahnorahire. ⁴Wene ani ahre kawerue wahnahni anínká Sísá tagaríáh kéráq wahnahni aní míahrahire. Sibowáné ehweh íre irasa pehipi anterúáh anímáriné sibowáwé íre wahnahnorahire. ⁵Wene ani ahre íre kawerue auráq matiahnaraqmé Sísá tagaríáh kéráq árahue kawerue wahnahnorahiro?

⁶Peh amahnága Sísansabé aiq pútare atéh ánínká íre wahnahnorahire. Peh amahnága aiq pútare atéh ánínká wahnahnínaraq píribahriéna, Íné anotah aní múge iwíáhinabomo. Iwíáhinaraqmé Manikánka naho owainawa kamah awunserah kamah awinawire.

⁷Sísá íre tagaríáh kégá, Peh kaweq aníne atáh anímé Sísá tagaríáh kéráq wahnahni aní míahrahire. We íre kaweq aní míre iwíáhirataq sega éhruruirana owainawanka mi aní saiqnarianawire.

**Peh morá kaweq sansáno ke Sísá tagaríáh kéné morábí
matíáh мэnsáméhnsátáq wahnahnoraho ehwéhne.**

⁸Peh kaweqtaq méra kaweq iwíáho kegá Sísá tagaríáh kéné morábí matíáh мэnsáméhnsátáq wahnahnorahowe. Píah naruqnaruro kewé,

mó kené ménsámehnsánsabe aigará pabeki kewé íre wahnahnorahowe. ⁹Siru ukiqme méra peh Manikáne sansá kawerue ambubu atíáh kégá wahnahnorahowe.

¹⁰Téhwe pehgáriq arámbéhrí sieq áhwárawe tagahro. Tagehrataq kawerue arambéhríera kaweqtaq mía míairataq morábí matíéhra mensáméhnsátáq wahnahnorahowe.

¹¹Sene ahrero moq peh kaweqtaq mía míao inínsó míéhrataqmé sensuwehqsonka wahnahnorahowe. Sene ahronká péhe éhwéh íre aritera peh tabasiwe míéhrataqmé sensuwehqsonka wahnahnorahowe. Sene ahronká íre sibitarusa peh kaweq arámbéhríera mó ke séhréh arítéhrataqmé sensuwehqsonka wahnahnorahowe.

¹²Peh morá áhré matíáh kéwé sene ani ahre kawerue wahnahno kewé mi arámbéhríráq wahnahnorahowe. ¹³Sísa tagaríáh kéné wahnahnka kawerue wahnahnotaq tagah kégá sensíwíq pankeráhwe. Sensíwíq pankeráhwara kawerue wahnahnéra íre áhreia Sísa Karáhé éhweh pahsuqme teriéwe.

Manikáne sansá áwahewé anotah naneq mire i ehwéhne.

¹⁴Pehgáriq tanáhráq areba koraganie íwíáhéna mah pahsí sehiranue áwúge. ¹⁵Areba íre apubúue konaraq arega Sísa tagaríáh kégá momiwírarabeqte sánsámé Manikáne animárínsábé ahrreraq matiankeheéna mah pahsí sehiranue áwúge. Maniká oga mía míairaq ite Sísa tagariona ke wene animarí míone. Awankátate nah pegiqmáráhnserah ite Sísa tagariona kégá momiwíorabeq aiq pútaq ehwéh pankerone.

¹⁶Ite kawerue tagarionawe Manikáne kaweq sansá nahomé kopéq kowana Sísa tutai puana amahnága ábóragire. Wene sánsá áwahewé anotah nanere. Minayabe mah igónkónká aiq mahraréna,

We wehukení úkúwara wehukega we tagowana

Manikáne Awanka wene sánsá peh kaweq sansáne atowe. Íopeqte kégá moq we tagowe.

Manikánka wene kaweq matábúrápéq tumerena,

Mahtaq anotah Wahnáh ání míahno atowe.

Mó kégá we éhweh mah kehiná kéhíná míáhrabeq teriéwara mah marákó marákóipéqte íráh kégá wensabé aiq pútare átáhwé ire.

Péhe éhwéhnká wehukene iwíáh íre kawerarítéhre i ehwéhne.

4 ¹Anehe tanáhráqmé táhmaro kégá wahnsane péhe éhwéh irera sehigéhe. Mó kégá owainawamaríné ehweh síwáhnorirara irera Sísane sánsá suagéhe. Minayabe Manikáne Awanka aiq pahsuqme iraruraire. ²Péhe éhwéh irera sirupipeq múguwahgu agéra ahbabáq sansansábé íre siyehitáhnara peh péhe éhwéh síwáhnorigehe.

³Péhe éhwéh síwáhnoréra, Mahbiga ahre mewe weh úkiyehboq peh itaq mahbígáú mía míaoro éra mó naneq tahutáhúq órira mire ahriahri awehrioro éra síwáhnorigehe.

Moke táhutahuqme Manikánka aiq mirarowe. Minayabe wensabé aiq pútare atera aiq pútaq ehwéh írátíáh kégá wensabé kaweróne atera mi tahutáhúq pehipi nahwe.

⁴Moke Manikánka miraro naneqme aiq kaweq nanere. Minayabe itega íre awehria peh wensabé kaweróne ateq pehipi nanehe. ⁵Manikánka moke táhutahuq nah naneq mire insabé itega wensabé kaweróne atona puaq íre awehria pehipi nóne.

Poraga Tímótinsabé Sísane kaweq arámbéhrí ání miahno ato ehwéhne.

⁶Arega mah ehwéh Sísá tagaríáh ké síwáhnorinaraq Sísá Karáhéne kaweq arámbéhrí ání míankehe. Aiq pútare atahna ehwéhniká are págege ataráirah kaweq sansá ambubu atiarone. ⁷Ahbabáq áwahe ehwehmé, múguwahgu ehwéhme pehragáhno. Peh Manikáne kaweq sansá miraúno.

⁸Wehukene ayahnsa págege arite sansamé ákáhtaq kaweq sansáne. Manikáne kaweqtaq mé sansámé anotah kawéq sánsáne. Wene sánsá sehgió kégá amahnága oga miáh tánáhráqkákákq mókakeakákq oga mía míaoneherawoe. ⁹Mah ehwéhme aiq pútaq ehwéh míre. Ómiga irera aiq pútare atéhrataqmé aiq kawerinae.

¹⁰Maniká oga mía mía anínéna moke mah kehiná kéhíná merirena kaweraritahráhire. Wensabé aiq pútare atáh ké aiq kawerarítéhre. Minayabe aiq pútare ateq págegeue arambehriúne.

¹¹Mah ehwéhme síwáhnoré, Kawerue sehgióro terio. ¹²Are íre anonani miahnayabé mó kegá awiréh atéhrataq ahqáho arito. Peh kaweq ehwéh iraré kaweqtaq mía míaé mó keyábé arutaboírúno. Aiq pútare atahna sansá ambubu atawé peh kaweq sansá miraúno. Sísá tagaríáh kégá are tagéra arene sánsá miraighboq teawú éhwéh sehgio.

¹³Areba íre apubúue konaraq wehuke miáhtáq Manikáne ehweh sáhnsahwe pahsuqme kawerue síwáhnorúno. ¹⁴Aboawah wehgá siyahnkaratáté arenaneq táhtoréra Manikáne Awanka iwíáh arítarái ehwéh irarurotaq Manikánka págege ataráire. Segá iraruro ehwéhme kawerue ahreraq matawé sehgio.

¹⁵Arene arambehri kawerue miraúno. Ómiga tagéra kaweq sansáne íwíáhigehboq teawú éhwéh ambubu atawé sehgio. ¹⁶Arensabéákákq arega síwáhnoróna ehwéhnikákákq auráq matiahno. Teawú ehweh ambubu atawé sehgio. Mirainaraqmé íre arebataq áhnte arene ehweh íráh kéreq moq oga mérapeq awaq miagéhe.

Poraga kaweq siwáhnoré sansa Tímóti teawu ehwéhne.

5 ¹Arega aboawah wehreq orerónseq ehweh terínaraq píribahriinehboq arenabouránsabé tábúsoqme ehwéh

teawenanserah pehwehrue terio. Mahbireq o menáhwénseqsabé arenábáq áwáhnórónanserahnue kawerue síwáhnórúno. ²Aboawah ahrérónseq orenínsónseq arenanoura auráq matawé séhréh atahnanserahnúno. Ahre ahrariyabé arenanahno auráq matawé séhréh atahnanserahnúno. Sene sinonkataq táhtoréhnehboq pehragé séhréh arito.

Kéweinínsó kiraboé ehwehne.

³Íre aninkákáq óréní kéweinínsábé kaweq sansánúno. ⁴Kéweini wene aninseq anahwareq míéhrataq sega auráq matawéra kiraboigehe. Sinoiboga sene animárí ebeq kirabouronsabé se ore orení úkirataq sene animárinká se kiraboigehe. Sene káironaní kiraboéyabe seyene arambehrie. Minawé Maniká awahbeh sansáne.

⁵Íre aninkákáq anahwankákáq kéwéinímé orení úkínaraq wega iwíáhéna, Manikánka séhréh aintankéhe ire. Minayabe wega wéhékáhnkakaq inokáhpeqkákáq Manikánsabe, Íné séhréh ainto éna púreq aruqarurire. ⁶Mah marákóipéqté náneqsabé arutaboirena peh we awahbeh naneq sehgi kéwéinímé pusa aní tahnsa míéhre. ⁷Minayabe kéweinínsónsábé mah ehwéh kawerue síwáhnórúno. Sega kaweqtaq mía míairataq mó kegá se íre síéhuruigehe.

⁸Wehga wenawahrahreq wene káironanínseq íre auráq matawéna kiraboíinaraq Sísane sánsá aiq anterúéh púana anotah ahabábáq sánsánire. Mi ahabábáqká Sísá íre tagariáh kéné ahabábáq aiq kiotaikire.

⁹Sísá tagariáh kegá morábí kiraboígehboq kéweinínsó síwíq sehiranúno. Orenímé 60 opéq sotaiki orenímé peh morá wéhraq míarai inímé wenáwíq sehiranare kirabooro arito. ¹⁰Mó kegá, We kaweq arámbéhrí mira aruqarururai iní míre atáh inímé kirabooro arito. Wene animárí kawerue sóránkirai inímé, nahnso mehweh aritena kirabourai inímé, Sísá tagariáh kegá íre wahtopeqte surowana sigará pabeq pabeq arítarái inímé, suwahre ke soberurai inímé, mó ke kawerarítarái inímé mina tahnsa kaweq arámbéhrí mira aruqarururo kewéinínsó síwíq sehiranúno. Mina tahnsa inímé orení úkínaraq Sísá tagariáh kegá morábí kiraboigehe.

¹¹Kiraboírataqmé o ahré kéwéinínsó síwíq íre sehiranúno. Téhwe Sísá Karáhéne arambehri miraoneheqmúne iraréra anehe mi arámbéhrí sinehepeq suera wehkigehe. ¹²Mirairataqmé seyene ehweh anterúáhnésábé itene Wahnahnka ehweh aritankéhe. ¹³Sega taoraho ke úkéra mó kené nahtapeq poku pokuéra íre sereq wehgaq naneq mire éra éhruruirataq sensíwíq pehragáhno. Mina tahnsa kewéinínsó síwíq íre sehiranúno.

¹⁴Íné teríúmé o ahré kéwéinínsónká mó wehkéra ani maqmarera kawerue sóránkírataqmé kaweq sansá míre. Kaweq sansánowara itene naruoga sene kaweq sansá tagéra íre íéhuruorahowe. ¹⁵Táhhmaro

kewéinínsónká Sísane sánsá sinehepeq suera owainawa kérowe.
Minayabe tagariáhwe.

¹⁶Sísa tagariéh íninká wenawahrah kewéinínsó kirabo arito ato. Sísa tagariáh kéga kéweiní kóréní wene iyahnabo íre míéhrrataq wahba kirabo atahro arito. Peh morá sensuwahrah íre miáh kéwéinínsómé Sísa tagariáh kéga wahba kirabo aritahro arito.

Sísa tagariáh kéréq wahnahno ke séhréh ariteq náriéro i ehwéhne.

¹⁷Sísa tagariáh kéréq wahnahno kegá kawerue wahnahnirataq sensíwíq pankereq awehraq apéq nári nárinoro terio. Segá Sísa éhweh tei teinéra íwáhnorirataqmé anotah iwíáh íwíáh ariteq awehraq apéq nári nárinoro terio. ¹⁸Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,

Káhoga sera sombirah arámbéhríinaraq wene áwéhraq íre músú atáhro. Pehipi nankehe ire.

Wene ehwehnka mó mahraréna,

Ite séhréh aitéh ání awehraq apéq náwéro ire.

(Lo 25.4, Mátyu 10.10, 1 Kórína 7.9)

Mina onserah Sísa tagariáh kéréq wahnahno kegá kaweruue arambéhriirataq awehraq apéq nári nárinoro terio. ¹⁹Peh morá ánínká Sísa tagariáh kéréq wahnahni anínsábé ehweh atahnaq mi ehwéhmé íre iro. Téhranítégábópoq apahránítógábópoq ehweh atéhrrataq sene ehweh iwíáhue tagáhnó. ²⁰Wahnah anímáriníká ahbabárirataq áhnre wehuké momiwórabeq mó wahnáh ání mó wahnáh ánínie ehweh arítáhro terio. Mó wahnáh kéga irera áhreéra kaweqtaq mía míaigehboq ehweh arítáhro terio.

Poraga Tímótinsabé miraúno i ehwéhne.

²¹Peh morá sánsá ómi keyábé miraúno. Anotah anínseq arenawahrahreq mó sansá miraé moke mó ke mó sansá miraé anotah íre kawerinae. Ómi keyábé peh monseráhnue iwíáhue saraqmaro. Manikánseq Sísa Karáhéreq Manikánka omaq sito íópeqté kéreqka tagariáhwe. Segá tagariáhtáq mahna teawú éhwéh sehgio pahsuqme teiúge. ²²Sísa tagariáh kéréq wahnahni aní míankeheé íre apubúue ayahnkara táhtoqme omaq ato. Mó anínká ahbabárinaraq arega moq mina tahnsaninehboq peh kaweqtaq mía míáúno.

²³Are awahreé arupipeq érinisabé íre peh morá wání náhnó. Náhníáq sera anonkakaq pehgáriq náhnó. ²⁴Mó kené ahbabáq ábóraq kéhrara tagah kegá ehweh arítáhwe. Mó kené ahbabáq amahnága íre ábóraq kéh púana peh mókake ábóraq kanawire. ²⁵Mina inserah wehukene kaweq arámbéhrí ábóraq kéhre. Kaweq arámbéhrí íre apubúue ábóraq kahnaq minaaq mókake ábóraq kanawire.

Arambehrio keyábé kawerue arambehrioro i ehwéhne.

6 ¹Sísa tagariáh ké arambehri keyábé mahraré, Itene wahnah kené ehweh kawerue ireq sensíwíq pankeráhro arito. Itene wahnah kegá itene sánsá tagéra Manikáne ehwehnsabé ahqáho atera wenáwíqsabe éhruruiyehboq kawerue arambehrioro arito. ²Arambehriraq atéh ánínká Sísa tagariahnaq wene arambehri ánínká iwíáhéna, Íné arambehriraq intéh ánímé nánuwah tahnsá miéh púana peh taoraho arámbéhrínie iwíáhineho. Írakaumo. Kawerue iwíáhinkehboq mi aní áwáhnoruno. Mi anínká arambehriraq atéh ání arutaboirue séhréh atena kawerue arambehriinkehboq áwáhnoruno. Arambehrio kegá mira iwíáhirataq sega anotah kawéq árámbehrío ke míageha.

Móneyabé arutaboirme ahabábq áwahe wíre i ehwéhne.

Wehukega kaweq sansá miraighboq teawú éhwéhmé ahriahri síwáhnoré kawerue sehgióro arito. ³Itene Wahnah Sísa Karáhéne aiq pútaq ehwéhniká Manikáne sansá kawerue íwáhnorire. Mi ehwéh suena peh mó ehwéh áwáhnori animé ⁴we píribahri aní ména peh íre íréh ání míéhre. Peh ehwehéyabe awahbeh aní míre. Wega síwáhnorirara wene ehweh íráh kégá mó keyábé íre kaweq iwíáhéra ehwehéra síéhruruéra ⁵tobéhéra ahabábq iwíáhowe. Ahabábq iwíáhéra aiq pútaq ehwéh íre irera peh múguwahguowe. Múguwahguonsabé péhe iwíáhéra, Ite Manikáne sansá sehgiunayabé áhnte mensáméhnsá pehipi meyanehemúne iwíáhowe.

⁶Manikáne sansá sehgiunaraq wega áhnte kaweq naneq náí náinire. Ménsámehnsánsabe íre irutaboiria peh wega náí naneq awehraq kéhre iwíáhúnaraq itene iru ukiréhre. ⁷Iteinoréhga maqitáhtáq íre ménsámehnsánkakaq maqitáhwe. Ite pukonaraq íre itene ménsámehnsánkakaq meweq pukoneheqmúne. ⁸Minayabe táhutahuqkákáq korósiakákáq kahnaq, Aiq awehraq kéhre iwíáhoneheqmúne.

⁹Áhnte moné meyanéhe iwíáho kéwé ménsámehnsánsabe sirutaboiro kewé ahabárorahowe. Sirutaboiro naneqka kahnkapi wah paríéhnserahnire. Se sirutaboiro naneqka ahabárarítéhre. ¹⁰Móneyabé arutaboire sansamé ahabábq áwahe wíre. Móneyabé sirutaboiro puara táhmaro kegá móne meyanehéera Sísa sánsá sinehepeq sutowe. Minayabe sirupipeq anotah uméh meyáhwe.

Oga mía mía sansá ambubu atawé sehgio i ehwéhne.

¹¹Are Manikáne ani móne. Wene ani míahnayabé ménsámehnsánsabe arutaboirineho. Moke íre kaweq sansá anehepeq suo. Kaweqtaq mé Maniká awahbeh sansá sehgio. Manikáne ehwehnsabé aiq pútare ate mó

keyábé arutaboírúno. Kaweq sansá págegeue sehgie uwareasa ání miahno. Mi sansámárinśábé arutaboíré sehgio.

¹²Árésisii anínká, Íné kiotaikinauge íwíáhéna pehbeheráh pokire. Mina inserah arega Sísane sánsá ambubu atawé mahraue iwíáhé, Íné kiotaikéna oga mérapeq awaq mianaugé íwíáhúno. Arega, Íné Sísansabé aiq pútare atena wene sánsá sehginauge iraruronaraq áhnte kegá írátówe. Mi tanáhráq oga mérapeq awaq miankeheéna Manikánka omaq atáráire. Minayabe oga mía mía sansá ambubu atawé sehgio.

¹³Moke oga míona naneqmarí Manikánka oga miahro aitéhre. Manikánseq Sísá Karáhéreqka tagariehyataq teawú éhwéh iro. Wahnah aní wenáwíqtare Póntiása Páiraga Sísá ehweh atotaq Sísaga íre áhreia pahsuqme teawuwe. Manikánseq Sísá Karáhéreqka tagariehyataq Sísaga pahsuqme teawunserah ínéga are teawúge. ¹⁴Sísaga íre áhreia pahsutainserah ínéga teawú éhwéh kawerue tábúsoqme sehgio. Peh morá áhwára áhwára sansá íre miraúno. Amahnágaákák mókakeakák itene Wahnah Sísá Karáhéga tuina tanáhráqkákák kawerue sehgio.

¹⁵Manikánka webataq omaq atárái tanáhráq Sísá tuinawire. Maniká webataq moke mó wahnáhmári kiotaiqme aní púaq wensabé iwíáh iwíáh atone. ¹⁶Webataq íre pukorahi anínéna peh ahriahri mía míaéna wehukega íre pokorahi téhrehrebeq mía míaire. Wehukega sene siuratate we íre tagahwe. Segá we íre tagahrahowe. Wegá ahriahri wahnahninkehe. Wensabé iwíáh iwíáh atone. Aiq miraoneheqmúne.

Áhnte mensáméhnsá matíáh keyábé éhwéhne.

¹⁷Mah marákóipéq méra áhnte monéákák ménsámehnsánkakaq matíáh keyábé píribahri iyehboq sene ménsámehnsánsabe íre iwíáh iwíáhoró terio. Ménsámehnsánkakaq móneakák apubúue taqnobagína nanere. Minayabe iwíáh iwíáhiyeho terio. Itene irupipeq eyoyóinkeheéna Manikánka áhnte kaweq naneq náí náinire. Minayabe peh wensabé aiq pútare ateq iwíáh iwíáh atáhro terio.

¹⁸Kaweq sansá miraoro terio. Mó ke séhréh ariteq kawerarítáhro terio. Anah ke míéhboq wehweh ke miahro terio. ¹⁹Mirairataqmé sene ogamé tanahráq peh kaweq tanahráq kanae. Mókake oga mérapeq awaq mera peh kagaorahi apéq meyagéhe.

²⁰Tímótio, teawú éhwéh auráq matawé ambubu atiahno. Íre Manikáne iwíáh peh wehukene iwíáh ehwehmé pehragáhno. Abehq múguwahgu ehwéh pehragáhno. Mi ehwéhnsábé táhmaro kegá ahtebia éhwéhne atáhwe. Ahtebia éhwéhne atáh kegá péhe iwíáhowe. ²¹Mi ehwéhnsábé iwíáh iwíáho kegá Sísane sánsá sinehepeq súáhwe. Manikánka itensabé arutaboíréna séhréh aitéhre.